

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 13 mars 2024
(OR. en)

7732/24

CLIMA 115
ENV 297
SAN 161
AGRI 222
FORETS 88
ENER 135
TRANS 152
ECOFIN 308
PROCIV 13

FÖLJENOT

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
inkom den:	13 mars 2024
till:	Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	COM(2024) 91 final
Ärende:	MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN Hantera klimatriskerna – skydda människor och välbefinnande

För delegationerna bifogas dokument – COM(2024) 91 final.

Bilaga: COM(2024) 91 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Strasbourg den 12.3.2024
COM(2024) 91 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

Hantera klimatriskerna – skydda människor och välbefinnande

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN

Hantera klimatriskerna – skydda människor och välbefinnande

1. Inledning

1.1. Alltmer akuta klimatrisker kräver proaktiva åtgärder

Hantering av osäkerheter definierar beslutsfattandet i dag, både för allmänheten, företag och regeringar. Krig och den geopolitiska osäkerheten, höga levnadskostnader, demografiska utmaningar, miljöförstöring och hälsokriser, social ojämlikhet, den politiska polariseringen och desinformation, den snabba tekniska utvecklingen och migration är alla frågor som kräver brådskande åtgärder. Beslutsfattarna måste balansera sin uppmärksamhet och sina resurser. Eftersom klimatkrisen hänger samman med övriga kriser på vår planet – föroreningarna och förlusten av biologisk mångfald – och förstärker många av de andra riskerna, är den ett av de mest existentiella hot som vi står inför.

EU vidtar åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser under detta decennium och för att uppnå klimatneutralitet senast 2050. Kommissionen har inlett en diskussion om ett klimatmål för 2040 som ännu ett steg mot en konkurrenskraftig framtid med nettonollutsläpp¹. Eftersom det finns fysiska gränser för vad det är möjligt att anpassa sig till behövs sådana snabba globala utsläppsminskningar.

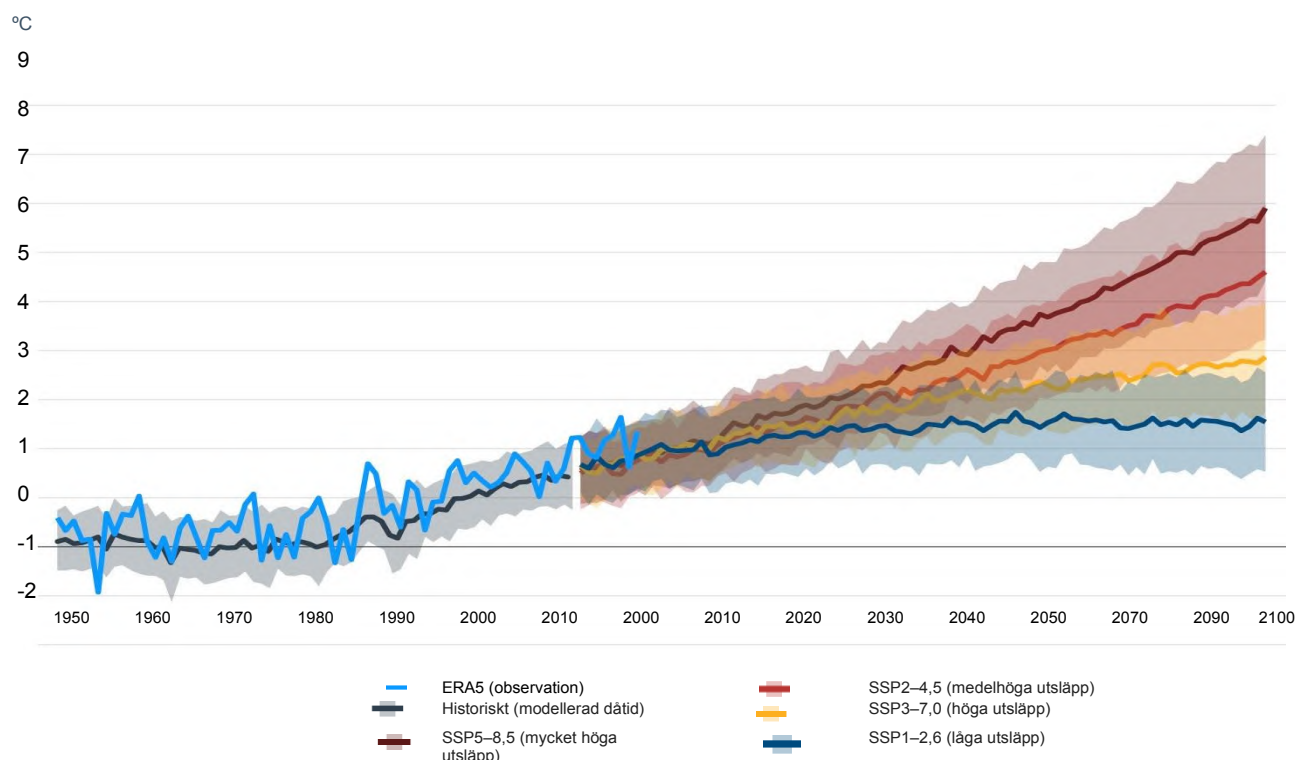
Konsekvenserna av klimatförändringarna är redan här och eftersom klimatsystemet är trögt kommer riskerna kommer att fortsätta öka under de kommande årtiondena och därefter, även om ambitiösa globala utsläppsminskningar minskar den potentiella skadan. I februari 2024 rapporterade Copernicus klimatförändringstjänst att den globala medeltemperaturen under de föregående tolv månaderna hade överskridit gränsen på 1,5 °C över förindustriella nivåer². **Utsikterna för Europa** presenteras tydligt i Europeiska miljöbyråns europeiska klimatriskbedömning (EUCRA)³, den första i sitt slag. I det bästa scenariot, där vi begränsar den globala uppvärmningen till 1,5 °C över förindustriella nivåer, måste EU – som värms upp dubbelt så snabbt som resten av världen – lära sig att leva med klimat som är 3 °C varmare, och följaktligen tvingas hantera exponentiellt fler värmeböljor och andra extrema väderförhållanden.

¹ COM(2024) 63 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=COM%3A2024%3A63%3AFIN>.

² <https://climate.copernicus.eu/copernicus-2023-hottest-year-record>

³ EEA (2024), *European Climate Risk Assessment*, ISSN 1977-8449.
<https://www.eea.europa.eu/publications/european-climate-risk-assessment>.

Figur 1: Temperaturprognoser för Europa enligt fyra globala standardklimatscenarier

Källa: EUCRA, baserat på Copernicus klimatförändringstjänst.

Klimatresiliens handlar om att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner, men också om konkurrenskraft för ekonomier och företag, och därmed arbetstillfällen. Att hantera klimatriskerna är absolut nödvändigt för att **uppnå förbättrade levnadsvillkor, bekämpa ojämlikheter och skydda människor.** För landsbygds- och kustområdena, jordbrukarna, skogsbrukarna och fiskarna är det en fråga om ekonomiska överlevnad. För företagen är klimatriskerna redan väl erkända och ses som de fyra största riskerna under det kommande årtiondet⁴. Små och medelstora företag kan uppleva särskilda resursbegränsningar. Oavsett om det beror på utsatta försörjningskedjor, sämre försäkringsmöjligheter, sårbara inhemska tillgångar, förlust av biologisk mångfald som ekonomiska sektorer är beroende av eller otillräckligt skydd av människor, kommer återhämtningen från allt intensivare klimatrelaterade katastrofer att ta ännu mer kapacitet och kapital i anspråk för dem som inte har förberett sig.

Europeiska centralbanken och Europeiska systemrisknämnden har erkänt att **klimatrisker kan påverka den finansiella stabiliteten** på många olika sätt och har förespråkade en robust, systemomfattande makrotillsynsstrategi för att hantera sådana risker⁵. Samtidigt har smidiga och dynamiska EU-företag, även **små och medelstora företag, potential att bli ledande inom vissa marknadssegment där man arbetar med att bygga upp resiliens**, t.ex. innovation kring användningen av rymddata och rymdteknik.

⁴ <https://www.weforum.org/publications/global-risks-report-2024/>.

⁵ https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2023/html/ecb.pr231218_1~6b3bea9532.en.html.

De ökande klimatriskerna påverkar också det geopolitiska landskapet, bland annat den globala säkerheten och tryggheten, handelsflödena och den ekonomiska stabiliteten samt förmågan att upprätthålla nödvändiga tjänster för de medborgare som drabbas. Omvänt kan förbättrad beredskap och resiliens mot klimatpåverkan bidra till att hantera en av dagens största globala utmaningar och ge positiva spridningseffekter.

77 % av EU-medborgarna ser klimatförändringarna som ett mycket allvarligt problem, och 37 % känner sig redan **personligen utsatta för klimatrisker**. Både Europaparlamentet⁶ och EU:s ledare⁷ har insett att det är brådskande att intensifiera insatserna mot klimatkrisen och stärka EU:s resiliens. I linje med meddelandet om Europas klimatmål för 2040 och vägen mot klimatneutralitet senast 2050 skulle investeringar i klimattåliga byggnader, transport- och energisystem kunna skapa betydande affärsmöjligheter, generera stordriftsfördelar och i större utsträckning gynna den europeiska ekonomin genom att ge upphov till högkvalificerade arbetstillfällen och ren energi till överkomliga priser.

Den europeiska visionen om ett sunt, inkluderande och rättvist samhälle är en källa till styrka. Solidaritet, inkludering, innovation och rättsstatsprincipen har hjälpt oss genom historiska utmaningar och kommer även att ta oss igenom denna.

Den samordning som har möjliggjorts genom EU är ett kraftfullt verktyg för att bygga upp vår resiliens. Detta medför effektivitetsvinster, vilket är avgörande med tanke på den mängd offentliga och privata medel som kommer att behövas. Samordningen gör det också möjligt för länder, regioner och lokalsamhällen att se vad som fungerar och inte fungerar i andra länder, och leder till snabbare och mer effektiva åtgärder. De betydande åtgärder som krävs inom vissa områden innebär att det är osannolikt att man, utan samordning, lyckas fatta de beslut som krävs och vidta nödvändiga åtgärder i tid för att förhindra en oåterkallelig miljöpåverkan. Slutligen tillför EU mervärde genom att utveckla verktyg som hjälper medborgarna och offentliga och privata intressenter att bygga upp resiliens. Betydande investeringar från EU:s budget, särskilt via sammanhållningspolitiken, har gjorts för klimatanpassning och utsläppsbegränsning under det senaste årtiondet. Under 2021–2027 förväntas investeringarna inom ramen för sammanhållningspolitiken på detta område att uppgå till omkring 118 miljarder euro.

Vissa av de katastrofer som inträffade 2023 har tydligt visat på ett mönster med allt större klimatrisker, och alla EU-länder har drabbats i viss utsträckning, utöver vad som framgår av exemplen nedan.

Ruta 1: Fyra exempel på katastrofala händelser 2023 som hör ihop med klimatrelaterade risker:

- **Grekland.** Mellan juli och augusti spreds **skogsbränder** på grund av torka och värmeböljor över ett område på 170 000 hektar i Grekland. Framför allt blev skogsbranden i Alexandroupolis den största i Europa sedan 2000, där mer än 96 000 hektar eldhärjades. **Stormen Daniel** orsakade rekordnederbörd i Grekland i början av september, där 750 mm regn föll på 24 timmar i Zagora, alltså mer än ett års samlad nederbörd för detta område. Denna händelse förstörde omkring 15 % av landets årliga skörd.
- **Slovenien.** I augusti ledde kraftig nederbörd under flera dagar ovanpå redan höga vattennivåer till massiva översvämningar och jordskred, där två tredjedelar av Slovenien drabbades, med skador som uppgick till omkring 16 % av BNP.

⁶ P9_TA(2022)0330. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0330_SV.html

⁷ EUCO 14/23. <https://www.consilium.europa.eu/media/67654/20231027-european-council-conclusions-sv.pdf>

- **Skandinavien.** I augusti svepte stormen Hans över Danmark, Norge och Sverige, och orsakade allvarliga skador på infrastruktur och jordbruk, liksom stora störningar i kritiska transportnät. Försäkringsfordringarna nådde nya rekordnivåer.
- **Hela Europa.** Under värmeböljan Cerberus 2023 uppnåddes nya temperaturrekord i flera länder. Detta följde på värmeböljorna 2022, där mellan 60 000 och 70 000 européer dog av den rekordhøga värmen.

Klimatåtgärder ligger i allas intresse. Klimatrelaterade skador beror inte på olyckliga, oförutsedda naturkatastrofer. De är en funktion av kända klimatrisker och de politiska åtgärder som vidtas för att minska dessa risker. **I detta meddelande presenteras de viktigaste åtgärder som krävs för att se till att allmänheten och företagen, inför de förvärrade klimatriskerna, kan förlita sig på att EU och dess medlemsstater upprätthåller samhällsfunktionerna och tillgången till grundläggande tjänster.** Syftet är att klargöra vem som är ansvarig för att fatta svåra beslut och vidta åtgärder, med utgångspunkt i de bästa rönerna. Det visar hur EU på ett effektivt sätt kan förekomma klimatpåverkan under de kommande åren och hur man genom att bygga upp resiliens gör det billigare och lättare att uppnå andra politiska mål. Denna strävan kräver att man i framtiden som standard beaktar beredskap och resiliens gentemot klimatrisker i de åtgärder som vidtas på EU-nivå och medlemsstatsnivå, inom alla politikområden.

1.2. EU har grunden för att bättre hantera klimatrisker

Enligt den europeiska klimatlagen ska EU:s institutioner och medlemsstaterna säkerställa löpande framsteg med att öka anpassningsförmågan, stärka motståndskraften och minska sårbarheten. Genomförandet av den breda handlingsplanen i EU-strategin för klimatanpassning från 2021 har inletts på flera håll. För att öka resiliensen hos EU-finansierade investeringar har sammanhållningspolitiken och andra centrala program i EU:s budget integrerat principen om att inte orsaka betydande skada, och inrättat mekanismer för klimatsäkring. Ett brett spektrum av sektorspolitik håller på att uppdateras med utgångspunkt i klimatriskerna. Medlemsstaterna håller på att förbättra sina anpassningsinsatser och har vidtagit de första åtgärderna för att inkludera klimatesiliens i sina nationella energi- och klimatplaner.

Slutsatserna i kommissionens senaste bedömningar^{8 9 10} har dock varit blandade. Kontinuerliga framsteg kan noteras på EU-nivå genom genomförandet av EU-strategin för klimatanpassning, men medlemsstaterna måste göra mycket mer när det gäller förvaltningsaspekter, ökad medvetenhet, rättvisa och rättvis resiliens, finansiering och naturbaserade lösningar. I kommissionens senaste bedömningar av utkasten till de uppdaterade nationella energi- och klimatplanerna och tillhörande rekommendationer konstateras en bristande överensstämmelse mellan de nationella planerna och den anpassningspolitik och de anpassningsåtgärder som planeras och genomförs av medlemsstaterna. Kommissionen har utfärdat rekommendationer

⁸ SWD(2023) 339 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52023SC0339>.

⁹ SWD(2023) 932 final, https://climate.ec.europa.eu/system/files/2023-12/SWD_2023_932_1_EN.pdf.

¹⁰ https://commission.europa.eu/energy-climate-change-environment/implementation-eu-countries/energy-and-climate-governance-and-reporting/national-energy-and-climate-plans_en?prefLang=sv.

och är beredd att hjälpa medlemsstaterna att förbättra sina nationella energi- och klimatplaner ytterligare, i syfte att påskynda genomförandet och investeringarna under de kommande åren.

Rapporten *Förebyggande och hantering av katastrofrisker i Europa*¹¹ visar att klimatrelaterade risker står högt på agendan för katastrofriskhantering i hela Europa. Det är dock oroväckande att det i rapporten framgår att, även om klimatrisker oftast erkänns, tar riskbedömningarna av civilskyddet sällan hänsyn till klimatscenarier och osäkerheter. Medlemsstaternas bedömningar av risker för kritiska infrastrukturer kommer att slutföras till januari 2026 enligt direktivet om kritiska enheters motståndskraft. I de nuvarande bedömningarna av de offentligfinansiella prognoserna beaktas inte klimatrisker på ett systematiskt sätt, om alls. På det hela taget kan de processer och krav som man enats om i politiska ramar på EU-nivå hantera klimatriskerna, men genomförandet är för närvarande inte tillräckligt för att ge rimlig säkerhet.

Framstegen är därför ojämna och håller inte jämna steg med de allt snabbare klimatförändringarna. **Både EU och dess medlemsstater måste bli betydligt bättre på att förbereda sig inför och hantera klimatrisker på ett effektivt sätt.**

I den europeiska klimatriskbedömningen beskrivs i detalj vilka klimatrisker som är centrala för Europa och hur dessa samverkar med och förstärker många icke-klimatrelaterade risker. Detta meddelande är ett svar på denna bedömning och andra aktuella rön. Den undersöker inte på djupet potentiella större risker för EU till följd av klimatpåverkan utanför EU, eller vice versa. Klimatförändringarna kan utlösa kaskadrisker och förvärra miljöförstöringen och befintliga orsaker till konflikter, tvångsförflyttningar och migration. Dessa komplexa sammanlänkningsförhållanden förtjänar en särskild analys för att bidra till politiskt beslutsfattande, vilket återspeglas i meddelandet om kopplingen mellan klimat och säkerhet¹².

I linje med den internationella dimensionen av EU:s anpassningsstrategi¹³ kommer EU att fortsätta att stödja integrerade lösningar för klimatreiliens i instabila och sårbara länder. EU Global Gateway, EU:s omfattande strategi med medel på 300 miljarder euro, och de ekonomiska planer och investeringsplaner som utformats för EU:s södra grannskap, det östliga partnerskapet och västra Balkan, kan erbjuda verktyg för att minska klimatriskerna på global nivå. EU har till exempel lanserat det omfattande Team Europe-initiativet för klimatanpassning och klimatreiliens i Afrika söder om Sahara som en del av investeringspaketet Global Gateway EU–Afrika. I linje med Sendai-ramverket för katastrofriskreducering kommer EU att fortsätta att stödja katastrofriskreducering i partnerländerna, med fokus på kunskap, styrformer, förebyggande, beredskap (särskilt system för tidig varning), insatser och återhämtning.

Meddelandet är en uppföljning på de senaste resultaten från FN:s klimattoppmöte (COP28) om anpassning, och särskilt om genomförandet av ramen för global klimatreiliens¹⁴ från förenade Arabemiraten. EU kommer att fortsätta att främja klimatreiliens och hantering av klimatrisker och bidra till klimatanpassning och konfliktförebyggande inom sina verktyg för klimatdiplomati där europeiska erfarenheter beaktas i internationella forum och bilateralt.

¹¹ COM(2024) 130 final, https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/european-disaster-risk-management_en?prefLang=sv.

¹² JOIN(2023) 19 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A52023JC0019>.

¹³ COM(2021) 82 final, eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0082&from=SV

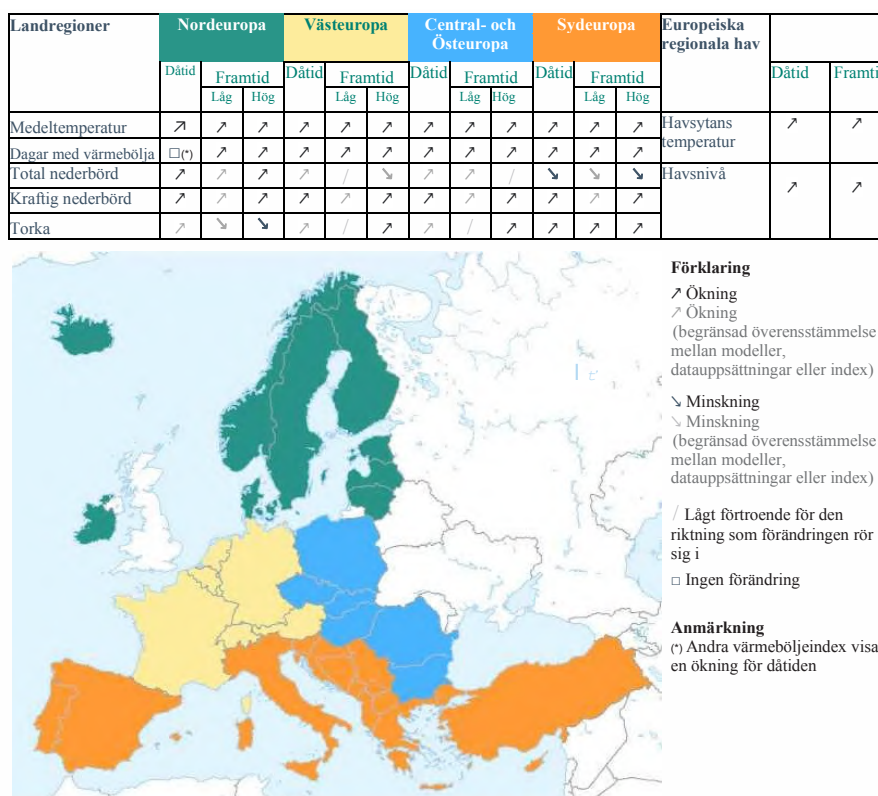
¹⁴ CMA.5-beslutet om arbetsprogrammet från Glasgow/Sharm el-Sheikh gällande det globala anpassningsmålet.

2. Analys: de senaste rönerna om centrala risker för Europa

2.1. Slutsatser från den europeiska klimatriskbedömningen

Forskarna är eniga: Europa står inför en situation med högre temperaturer överlag, risk för vanligare och kraftigare värmeböljor, långvarig torka, kraftigare nederbörd, lägre genomsnittliga vindhastigheter och mindre snö. I rapporter från FN:s klimatpanel (IPCC) har detta framhållits tydligt. Denna överblick visar dock inte den komplexa samverkan mellan faror och sannolikheten för katastrofala effekter.

Figur 2: Observerade och förväntade trender när det gäller centrala klimatrelaterade faror i olika europeiska regioner

Källa: den europeiska klimatriskbedömningen.

Dessa klimatrelaterade risker kommer att leda till fler katastrofer som torka, översvämningar, skogsbränder, sjukdomar, förstörda skördar, dödsfall på grund av värme, infrastrukturskador och strukturella förändringar av miljön. I praktiken är samhällsberedskapen, den ekonomiska och förvaltningsmässiga förmågan att återhämta sig och den fysiska platsen de huvudsakliga faktorer som avgör hur pass utsatta och sårbara vi är som samhälle.

Sydeuropa kommer att drabbas mer av klimatförändringarna än resten av Europa, vilket även gäller de arktiska områdena. I de yttersta randområdena finns det särskilda risker. Denna asymmetriska exponering för klimatpåverkan förvärrar de redan befintliga skillnaderna mellan regionerna när det gäller behovet av klimatanpassning, riskförebyggande och beredskap, vilket kan sätta press på verktygen för europeisk sammanhållning.

De samhällsomfattande kostnaderna och de skador som undviks kan inte beräknas korrekt, men en uppskattning av omfattningen bör räcka för att motivera åtgärder. En konservativ uppskattning är att en förvärrad klimatpåverkan skulle kunna minska EU:s BNP med omkring 7 % i slutet av århundradet. Om den globala uppvärmningen mer permanent överskrider tröskeln på 1,5 °C i Parisavtalet kan den kumulativa ytterligare minskningen av BNP för EU som helhet uppgå till 2,4 biljoner euro under perioden 2031–2050¹⁵. De årliga skadorna i Europa till följd av kustöversvämningar kan komma att överstiga 1,6 biljoner euro 2100¹⁶, där 3,9 miljarder människor utsätts för sådana översvämningar varje år.

Klimatrisker drabbar särskilt de människor som är mest utsatta på grund av en rad olika socioekonomiska faktorer, däribland inkomst, kön, ålder, funktionsnedsättning, hälsa och social utestängning (som särskilt upplevs av migranter, etniska minoriteter och ursprungsbefolkningar). Om omständigheterna är ofördelaktiga redan från början minskar förmågan att återhämta sig från klimatrelaterade katastrofer. Fattiga stadsområden, men även skolor och sjukhus, brukar finnas i urbana värmeöar. Både i stads- och landsbygdsmiljöer står den befolkning som lever i låglänta områden inför ökade risker för översvämning och de konsekvenser som följer av vattenföroreningar.

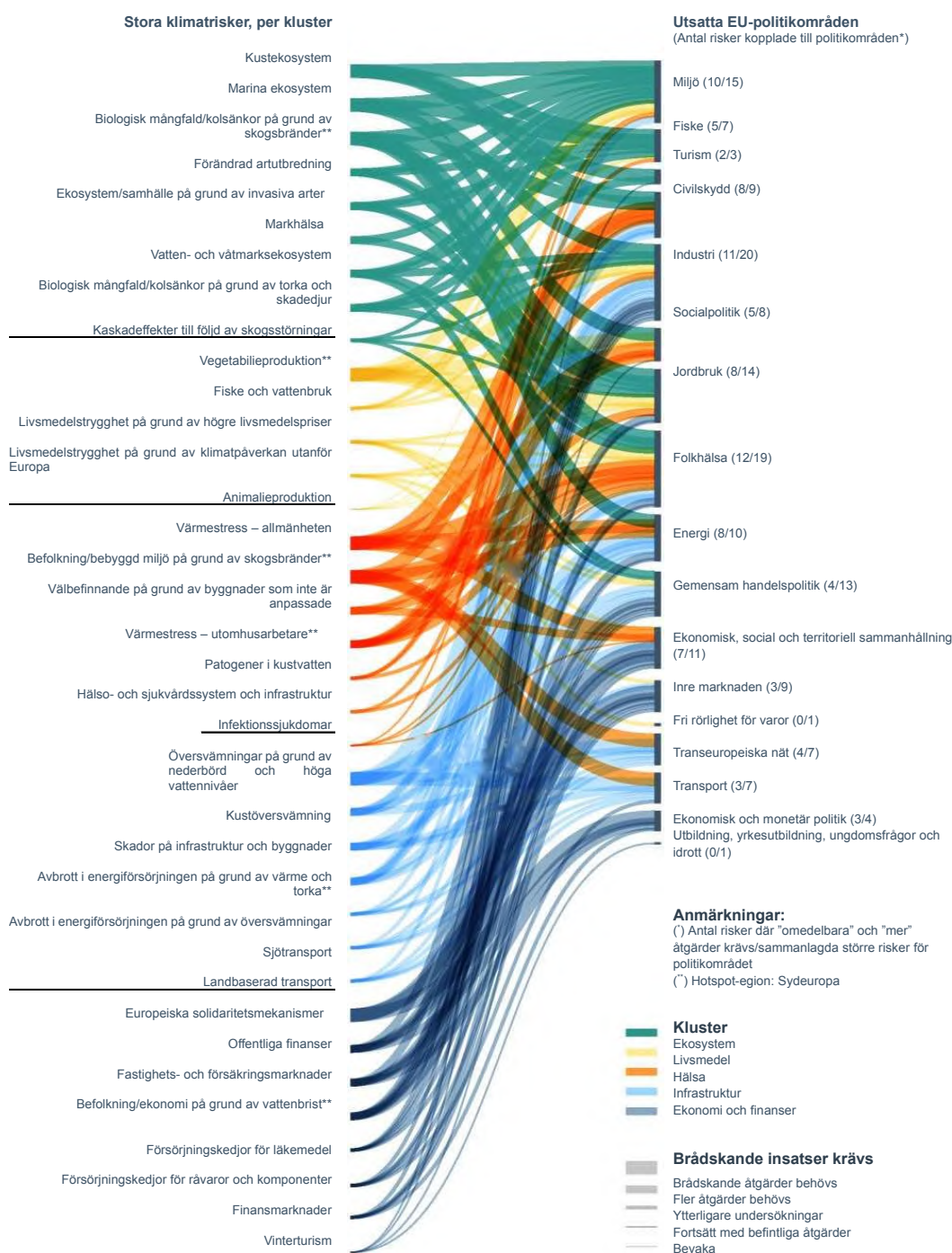
Utsatta arbetstagare, främst de som arbetar utomhus inom exempelvis jordbruk, bygg och anläggning, räddningstjänst och turism, kommer mer sannolikt att behöva utstå extrema värmeförhållanden. Utöver konsekvenserna för arbetsmiljön och det inkomstbortfall som drabbar enskilda arbetstagare på grund av förlorad arbetstid kan minskningen av arbetsproduktivitet leda till nedgång i den ekonomiska produktionen på en bredare territoriell nivå. Anpassningslösningar som är undermåligt utformade kan göra situationen ännu mer orättvis. Frågor som sociala aspekter, social dialog samt inkluderande och delaktiga beslutsprocesser med de grupper som är drabbade måste beaktas för att de politiska åtgärderna ska kunna utformas rätt. Att erbjuda säkerhet är en del av det sociala kontraktet med våra medborgare.

I den europeiska klimatriskbedömningen identifierades 36 centrala risker för Europa, varav flera redan ligger på kritiska nivåer och kräver brådskande åtgärder. Var och en av dessa bör övervägas av beslutsfattarna. I avsnitt 4 beskrivs insatserna mot några av dessa, samtidigt som man fokuserar på åtgärder som kan hantera flera risker samtidigt.

¹⁵ SWD(2024) 63 final, https://climate.ec.europa.eu/document/download/768bc81f-5f48-48e3-b4d4-e02ba09facal_en.

¹⁶ <https://www.nature.com/articles/s41467-020-15665-3>

Figur 3: Kopplingar mellan kluster av större klimatrisker och utsatta politikområden

Källa: den europeiska klimatriskbedömningen.

2.2. Osäkerheter och sannolikheter

Trots att klimatsystemet är komplext och trots de rådande osäkerheterna är forskarna mycket säkra på att klimatet kommer att fortsätta att försämrans under de kommande årtiondena. Beslutsfattare och investerare måste beakta sannolikheten för det resultat som de vill undvika.

Osäkerhet är inte en giltig ursäkt för vara passiv. Enligt försiktighetsprincipen¹⁷ måste beslutsfattarna inta en förebyggande och proaktiv hållning för att säkerställa god förvaltning av våra samhällen.

3. Förslag på lösningar – se till att samhället är redo

En snabb utveckling, testning och spridning av genomförbara lösningar är ett måste i en föränderlig miljö. EU:s uppdrag för klimatanpassning stöder regionerna med innovativa lösningar som leder en region eller lokal myndighet mot klimatesiliens senast 2030 och kan fungera som bästa praxis för alla berörda parter.

Investeringar i resiliens redan i början av ett infrastrukturprojekt innebär att tillgången kommer att vara bättre rustad att stå emot extrema väderförhållanden, så att tillfälliga kostnader för återuppbyggnad och återställande kan undvikas. Varje euro som krävs för att reparera skador är en euro som borde ha lagts på en mer produktiv investering. Omvänt kommer varje euro som läggs på förebyggande och beredskap att medföra fördelar för alla, bortom de ursprungliga investeringarna¹⁸. Dagens planeringsbeslut måste bygga på en sund, förutseende riskbedömning¹⁹.

De klimatrisker som Europa står inför kan inte hanteras isolerat från andra samhällsutmaningar. De bästa, bestående lösningarna är de som säkerställer flera fördelar. Beläggen i den europeiska klimatriskbedömningen pekar på flera områden där övergripande lösningar kan bidra till att undanröja hinder för anpassningen till klimatiförändringarna. Det behövs därför en systematisk strategi.

I följande underavsnitt identifieras fyra övergripande kategorier av lösningar som gör att förvaltningssystem i EU och dess medlemsstater kan hantera klimatrisker bättre: förbättrad förvaltning, verktyg för riskägare, utnyttjande av strukturpolitik och rätt förutsättningar för finansiell resiliens.

3.1. Förbättrad förvaltning

Ansvarsfördelningen mellan EU och den nationella nivån – riskägandet – varierar mellan olika politikområden och bygger på subsidiaritet. I praktiken innebär detta ofta att Europaparlamentet och rådet enas om en gemensam allmän ram på EU-nivå, med faktiska genomförandestrategier som utformas och beslutas av medlemsstaterna på nationell nivå, och som genomförs på nationell, regional och lokal nivå. På EU-nivå bör klimatrisker beaktas i högre grad när det gäller förvaltningsaspekterna av politik, lagstiftning och finansiella instrument, och för att söka synergieffekter mellan EU:s politik och åtgärder.

Även om det inom de flesta politikområden finns bestämmelser om att ta hänsyn till klimatrisker finns det brister i hur sådan politik och lagstiftning genomförs i medlemsstaterna.

¹⁷ När det gäller unionens politik, såsom anges i artikel 191 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

¹⁸ 2021, Internationella banken för återuppbyggnad och utveckling/Världsbanken, *Economics for Disaster Prevention and Preparedness: Investment in Disaster Risk management in Europe Makes Economic Sense*.

¹⁹ Kommissionens rekommendation om unionsmål för resiliens mot katastrofer, EUT C 56, 15.2.2023.

Det krävs förbättringar på alla förvaltningsnivåer. Man måste uppmärksamma hur de nationella, regionala och lokala nivåerna samverkar och hur deras resurser och uppgifter förhåller sig till varandra. **Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att fullt ut genomföra de befintliga åtagandena om anpassning och att även beakta relevanta rekommendationer från kommissionen.**

För att förbättra förvaltningen av klimatrisker krävs följande:

Tydligt riskäggande. Kommissionen uppmanar alla EU-institutioner att fundera över hur sektorsspecifika klimatrisker och ansvaret att agera i fråga om klimatrisker fördelas mellan EU och medlemsstaterna i den nuvarande lagstiftningsramen för centrala politikområden.

Stärkta förvaltningsstrukturer. Tydliga förvaltningsstrukturer för hantering av klimatrisker i medlemsstaterna bör säkerställa vertikal och horisontell samordning mellan nationella, regionala och lokala nivåer. Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att se till att riskägare på nationell nivå har den kapacitet och de resurser som krävs för att hantera klimatriskerna. Kommissionen kommer också att integrera klimatrisker strukturellt i sina interna processer genom att stärka funktionerna för den som är klimatriskansvarig och i genomförandet av klimatkonsekvenskontrollen enligt kraven på bättre lagstiftning.

Synergier i förvaltningsprocesserna. Genomförandet av lagstiftning om klimatrisker skulle kunna förbättras ytterligare och göras mer konsekvent. Den europeiska klimatlagen, förordningen om styrningen av energiunionen och klimatåtgärder, direktivet om kritiska enheters motståndskraft, förordningen om allvarliga gränsöverskridande hot mot hälsan, EU:s förestående reviderade ram för ekonomisk styrning, förordningen om restaurering av natur, när denna antas, fågel- och habitatdirektiven, ramdirektivet om vatten, översvämningsdirektivet, ramdirektivet om en marin strategi, beslutet om unionens civilskyddsmekanism med unionens mål för resiliens mot katastrofer innehåller alla bestämmelser som är kopplade till hanteringen av klimatrisker. För att förenkla förfarandena och göra dem mer ändamålsenliga kommer kommissionen att undersöka hur genomförandet av kraven på EU-nivå kan underlättas, effektiviseras och stärkas ytterligare.

3.2. Verktyg för att stärka riskägare

Tack vare de vetenskapliga framstegen kring att förstå klimatrisker, och EU:s finansiering av forskning och innovation som stöder dessa framsteg, kan vi nu vidta meningsfulla åtgärder. Kommissionen kommer att fortsätta att investera i forskning och innovation som kan användas som underlag för beslutsfattande och att utnyttja kunskap och lösningar som tas fram genom relevanta EU-uppdrag, projekt och partnerskap inom Horisont Europa. Men detta är i sig själv inte tillräckligt, vilket framhålls genom de kunskapsåtgärder som beskrivs i den europeiska klimatriskbedömningen. En detaljerad kvantitativ riskbedömning som omfattar flera faror, i kombination med en matchande bedömning av anpassning och motståndskraft, krävs för att kunna prioritera åtgärderna. Tillgång till tillgängliga forskningsverktyg och operativa verktyg och data, och förmågan att använda dem, kan stödja EU-företagens konkurrenskraft och förbättra de offentligpolitiska besluten. Det behövs också officiell europeisk statistik om klimatreiliens som är sammanställd i linje med BNP och andra aggregat inom nationalräkenskaperna.

Även där förvaltningsstrukturerna är starka hålls ett effektivt beslutsfattande om klimatrisker tillbaka av betydande kompetens-, arbets- och kunskapsluckor inom både privat och offentlig sektor, tillsammans med desinformation om klimatet. För att hantera klimatrisker på ett effektivt sätt och utnyttja de redan tillgängliga informations- och systemen för tidig varning bättre behövs bättre tillgång till dessa och relevanta kunskapsverktyg, samt kapacitetsuppbyggnad.

För att förbättra riskägarnas förmåga att fullgöra sina uppgifter krävs följande:

Klimatdata, klimatmodelleringsverktyg och klimatindikatorer. Högkvalitativa, lättbegripliga klimatdata och klimatmodeller är avgörande för ett välgrundat beslutsfattande i frågor som sträcker sig från långsiktig planering till system för tidig varning.

- Kommissionen och Europeiska miljöbyrån (EEA) kommer att ge tillgång till viktiga detaljerade och lokaliserade data, produkter, tillämpningar, indikatorer och tjänster, särskilt genom plattformen Climate-ADAPT och dataplattformarna tillhörande Copernicus klimatförändringstjänst, nämligen Copernicus Data Space Ecosystem²⁰ och WEkEO²¹.
- De första två digitala tvillingarna inom ramen för initiativet Destination Earth (DestinE) – Climate Change Adaptation and Weather Induced Extremes digital twins – kommer från mitten av 2024 och framåt att tillhandahålla detaljerade simuleringar av klimatscenarioer, från globala till nationella och subnationella nivåer på en tidsskala som omfattar flera årtionden, inklusive en kvantifiering av osäkerheter. Den europeiska digitala tvillingoceanen kommer också att tillhandahålla detaljerade simuleringar och scenarioer och möjliggöra bättre förståelse av processer som stigande havsnivåer, smältande isar, kusterosion, kolcykeln och förändringar i den biologiska mångfalden. Horisont Europa: kommer att fortsätta med stöd till forskning för att leverera stora uppsättningar sömlösa och detaljerade klimatsimuleringar som omfattar flera årtionden för att karakterisera lokala risker och osäkerhetsfaktorer på ett bättre sätt.
- För hjälp i nödsituationer kommer Galileos Emergency Warning Satellite Service under 2025 att bli tillgänglig för att förmedla varningsinformation till människor, företag och offentliga myndigheter, även när markbaserade varningssystem är ur funktion.
- Stora dataluckor kommer att minskas tack vare den föreslagna lagen om skogsövervakning²² och den föreslagna lagen om markövervakning²³, som kommer att förbättra verktygen för tidig varning vid skogsbränder och andra katastrofer och bidra till mer exakta riskbedömningar. Mer allmänt kommer kommissionen att främja användningen av tillgängliga övervaknings-, prognos- och varningssystem²⁴.

Kommissionen kommer att se över de befintliga verktygen och riktlinjerna, inklusive EEA:s verktyg European Climate Data Explorer²⁵ och den resultattavla för anpassning som finns på portalen för EU:s uppdrag för klimatanpassning²⁶ inom Climate-ADAPT, riskdatacentralen²⁷

²⁰ <https://dataspace.copernicus.eu/>.

²¹ <https://www.wekeo.eu/>.

²² COM(2023) 728 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=COM%3A2023%3A728%3AFIN>.

²³ COM(2023) 416 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A52023PC0416>.

²⁴ T.ex. det europeiska varningssystemet för översvämningar, det europeiska informationssystemet för skogsbränder och europeiska observationsorganet för torka.

²⁵ <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/european-climate-data-explorer/>

²⁶ <https://discomap.eea.europa.eu/MKH/MapView/index.html>

²⁷ <https://drmkc.jrc.ec.europa.eu/risk-data-hub#/>

och PROVIDE:s resultattavla för klimatrisker²⁸, och i högre grad utnyttja analys- och framsynskapaciteten hos Centrumet för samordning av katastrofberedskap. Kommissionen kommer att förbättra åtkomsten för användare, även på lokal nivå, och kommer att övervaka användningen av verktygen. Den kommer att sträva efter att säkerställa bättre indikatorer för framsteg i fråga om resiliens, bland annat i kombination med andra sammanlänkade och relevanta indikatorer för att säkerställa ett systemtänkande.

Grundläggande klimatscenarier. För att göra det lättare att bedöma riskerna kommer kommissionen att använda FN:s klimatpanels mellanliggande utsläppsscenario²⁹ som det lägsta godtagbara referensscenariot för att inkludera fysiska risker i bedömningen av politikens konsekvenser och använda mer negativa scenarier vid stresstestning och för att jämföra anpassningsalternativ. Medlemsstaterna uppmanas att göra detsamma och privata intressenter förväntas göra likadant. Kommissionens interna vägledning i denna fråga kommer att offentliggöras. Bättre historiska data, till exempel om förluster på grund av katastrofer, är användbara som en indikator och som indata i prognoserna. Att besluta om en klimatframtid som främst bygger på extrapolerade historiska data är emellertid obetänksamt.

Förbättrad kapacitet inom offentlig och privat sektor. Kommissionen kommer att stödja utvecklingen av utbildningsmaterial och öppna kurser om klimatesiliens på nätet, genom en enda onlineplattform, delvis genom Climate-ADAPT. Det stora utbudet av verktyg för anpassningsplanering på EU-nivå kommer att ingå i kunskapsbasen. Kommissionen kommer att stödja medlemsstaterna i deras ansträngningar för att se till att nationella kursplaner och utbildningsprogram, även för offentliga förvaltare, är framtidssäkra och kommer att fortsätta att stödja administrativt samarbete mellan och inom medlemsstaterna³⁰. Med utgångspunkt i ytterligare diskussioner kommer kommissionen att utveckla verktyg för bedömning av klimat- och katastrofrisker för att hjälpa medlemsstaterna och den privata sektorn, inbegripet små och medelstora företag.

Kommissionen kommer också att dra nytta av befintliga verktyg:

- EU:s uppdrag för klimatanpassning bidrar i hög grad till den regionala kapacitetsuppbyggnaden.
- Instrumentet för tekniskt stöd ger medlemsstaterna stöd i utformningen och genomförandet av reformer som syftar till att minska och hantera klimatriskerna.
- Kompetensramen för hållbarhet (GreenComp), som lanserades 2022, utgör en grund för att främja de färdigheter som behövs för att hantera klimatförändringarna.
- De utbildningsinitiativ och utbildningsstrategier som utvecklas inom det europeiska området för utbildning (t.ex. med koalitionen ”Utbildning för klimatet”) kommer att användas.
- Den unika samarbetsmodellen mellan den akademiska världen, forskarsamfundet och näringslivet som utvecklats vid Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT) och dess kunskaps- och innovationsgrupper (KI-grupper), särskilt KI-gruppen ”EIT Climate”, kan erbjuda stöd.

Bekämpa desinformation. Kommissionen kommer att bidra till insatserna för att övervaka och analysera hur desinformation tar sig in i det offentliga rummet och påverkar åsikter och

²⁸ <https://climate-risk-dashboard.climateanalytics.org/>

²⁹ Beskrivs i den sjätte utvärderingsrapporten från FN:s klimatpanel, som en del av scenariot SSP2–4,5 med en ungefärlig global strålningsdrivningseffekt på 4,5.

³⁰ COM(2023) 667, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/ALL/?uri=COM:2023:667:FIN>.

beteenden. Den kommer att stärka användningen av relevanta politiska verktyg, digitala lösningar och kommunikationsstrategier för att bekämpa klimatrelaterad desinformation. Detta innebär att säkerställa att medlemsstaterna genom sin efterlevnad av rättsakten om digitala tjänster bemöter desinformation på rätt sätt och att klimatforskning uppmärksammas som den ska genom sociala medie-företags efterlevnad av uppförandekoden om desinformation. Kommissionen kommer också att arbeta med internationella partner för att ta itu med desinformation som en växande samhällsutmaning som har sin grund i förvrängda ekonomiska incitament och utgör ett hot mot våra demokratiska systems funktion.

3.3. Utnyttja strukturpolitiken

Även om fördelningen av riskägandet mellan EU och dess medlemsstater varierar mellan olika politikområden finns det tre strukturpolitiska områden där man sannolikt kan hantera klimatrisker inom många sektorer:

Bättre fysisk planering i medlemsstaterna. Markanvändning och markplanering är nationella – och ofta lokala – ansvarsområden. Marken är inte bara en tillgång utan har en lokal specifik betydelse och ett värde som sträcker sig längre än penningvärdet. Samtidigt påverkar markanvändnings- och markplaneringsbesluten resiliensen och möjligheten att teckna försäkringar mot risker för bredare samhällen och ekonomier. I sådana beslut bör man uttryckligen ange antaganden om klimatrisker, och de ska godkännas av de nationella myndigheter som ansvarar för resiliensen hos kritisk infrastruktur och kritiska enheter. Kommissionen kommer att överväga alternativ för att stimulera användningen av bästa praxis, bland annat genom att stärka kopplingen mellan kvaliteten på den territoriella planeringen och havsplaneringen, och sammanhållnings-, transport-, fiskeri-, finans- och jordbrukspolitiken. Kommissionen kommer att bygga vidare på det arbete som redan har utförts och inkludera resiliensprinciper i initiativet för det nya europeiska Bauhaus³¹ för att underlätta planeringen av resilienta samhällen.

Ta med klimatrisker i planeringen och underhållet av kritisk infrastruktur. Statens förmåga att upprätthålla samhällsfunktioner är nära kopplad till den fysiska planeringen och beror på resiliensen hos de enheter som driver kritiska infrastrukturer för att tillhandahålla grundläggande tjänster för samhället och ekonomin. Direktivet om kritiska enheters motståndskraft underlättar samordningen mellan medlemsstaterna och fastställer riskbedömningsförfaranden för dem och för kritiska enheter. Kommissionen uppmanar varje medlemsstat att se till att deras nationella riskbedömning enligt direktivet om kritiska enheters motståndskraft³² uttryckligen tar upp de aktuella enheternas långsiktiga resiliens mot klimatrisker och uppmanar medlemsstaterna att göra detta före den tidsfrist på 2026 som fastställs i direktivet. En del av den kritiska infrastrukturen avtalas och samfinansieras på EU-nivå, såsom de transeuropeiska näten TEN-T och TEN-E, men även till exempel EU-finansierade sjukhus och skolor. Kommissionen kommer att uppdatera och utveckla relevanta sektorsvisa vägledningsdokument. Tillgängliga satellitdata och satellittjänster bör användas fullt ut för att stärka den kritiska infrastrukturens resiliens mot klimatrisker.

³¹ https://new-european-bauhaus.europa.eu/get-involved/use-compass_en?prefLang=sv.

³² Direktiv (EU) 2022/2557 (EUT L 333, 27.12.2022, s. 164).

Koppla solidaritet på EU-nivå till lämpliga nationella resiliensåtgärder. Om den nationella kapaciteten är överbelastad kan civilskyddskapaciteten och andra solidaritetsmekanismer på EU-nivå (inklusive unionens civilskyddsmekanism, EU:s solidaritetsfond, strukturella investeringar genom sammanhållningspolitiken, vissa verktyg inom den gemensamma jordbrukspolitiken och andra sektoriella stödpaket) mobiliseras för att skydda människor mot klimatpåverkan och hjälpa dem att återhämta sig snabbare. Kapaciteten på både nationell nivå och EU-nivå är dock redan ansträngd, medan pressen från risker kommer att fortsätta att öka. Sedan 2019 har civilskyddsmekanismen aktiverats och samordnats 76 gånger i EU:s medlemsstater och tredjeländer för klimatrelaterade nödsituationer (extrema översvämningar, skogsbränder, stormar och akut torka). Över 8,6 miljarder euro har använts genom EU:s solidaritetsfond för att stödja 24 medlemsstater och 4 anslutningsländer i samband med 110 händelser till följd av naturkatastrofer.

Solidaritetsmekanismerna måste få tillräckliga resurser så att EU kan hjälpa de behövande. Civilskyddssystemen och civilskyddstillgångarna måste framtidssäkras genom investeringar i EU:s och medlemsstaternas katastrofriskhantering, insatskapacitet och expertis, som snabbt kan sättas in över gränserna. Därför bör klimatrisker integreras fullt ut i katastrofriskhanteringsprocesserna, i enlighet med unionsmålen för resiliens mot katastrofer³³ och kommissionens rapport om förebyggande riskhantering av katastrofrisker i Europa³⁴. Eftersom EU:s insats- och återhämtningsskapacitet kan uttömmas på grund av de ökande riskerna kommer kommissionen att överväga hur solidaritetsmekanismerna på ett bättre sätt kan ge incitament till lämpliga förutsebara åtgärder mot centrala risker från medlemsstaternas sida, vilket även ligger i de offentliga finansernas intresse, samtidigt som EU:s katastrofriskhantering, beredskap och insatser stärks.

3.4. Rätt förutsättningar för finansiering av klimatresiliens

Beslutsfattare, investerare och företag måste förstå investerings- och skyddsbehoven och relaterade luckor, utforma riktade insatser som baseras på deras potentiella inverkan och hur pass brådskande de är, engagera riskägare och utforma långsiktiga finansieringsstrategier. För att hantera klimatrisker på ett effektivt sätt bör de offentliga utgifterna på EU-nivå och nationell nivå, inklusive sociala investeringar, och incitament för privata investeringar utformas på ett sätt som förhindrar klimatrelaterade störningar och skadar det bästa ekonomiska valet. Överensstämmelse med reglerna för statligt stöd måste säkerställas. Detta innebär att följande måste göras:

Säkerställa klimatresiliens i EU:s utgifter. Kommissionen kommer att integrera klimatanpassningsaspekter i genomförandet av EU:s program och verksamheter som en del av principen om att inte orsaka betydande skada som fastställs i budgetförordningen för den fleråriga budgetramen efter 2027, när så är möjligt och lämpligt. Detta kommer att garantera att alla relevanta EU-program bidrar till klimatresiliens.

Integrera klimatresiliens i offentlig upphandling. Offentlig upphandling står för 14 % av EU:s BNP och måste ta hänsyn till klimatrisker. Särskilt när det gäller infrastrukturbeslut spelar

³³ COM(2023) 61. Rekommendation, EUT C 56, 15.2.2023, s. 1. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52023DC0061>

³⁴ COM(2024) 130.

denna politik en viktig roll för att stödja klimatesiliensen hos tillgångar och de anbudsgivande företagens medvetenhet och kunskap om klimatesiliens. Kommissionen kommer att beakta klimatrisker vid en eventuell översyn av regelverket för upphandling. Samtidigt uppmanas medlemsstaterna att beakta bland annat klimatrisker när kriterier för miljömässig hållbarhet ingår i konkurrensutsatta upphandlingar, till exempel genom ett påskyndat genomförande av bestämmelserna i rättsakten om nettonollindustri³⁵ när det gäller icke-prisrelaterade kriterier i anbudsutformningen.

Mobilisera finansiering för att bygga upp resiliens. Att locka till sig och underlätta privata investeringar är centralt för att hantera klimatrisker och bygga upp klimatesiliens. Med utgångspunkt i dialogen om klimatesiliens och annat relevant arbete kommer kommissionen att sammankalla en tillfällig reflektionsgrupp för mobilisering av finansiering av klimatesiliens. Gruppen ska diskutera hur sådan finansiering kan underlättas. Den kommer att sammanföra viktiga industriaktörer och företrädare för offentliga och privata finansinstitut. Den kan också komma att använda sig av Europeiska investeringsbankens och Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndighetens kunskaper när det gäller finansiering av klimatanpassning och resiliensbyggande. Den kommer att göra en inventering av bästa praxis och identifiera hinder och möjliggörande villkor för finansiering av klimatesiliens. Kommissionen kommer att använda resultaten av dessa diskussioner för att stärka finansieringen av klimatesiliens.

4. Centrala EU-åtgärder i mest drabbade kluster

Klimatriskerna och EU:s politik är sammankopplade på många sätt. **Nästan all EU-politik inbegriper redan beslutsprocesser som skulle kunna ta hänsyn till klimatrisker. Den mängd belägg som framförs i den europeiska klimatriskbedömningen kommer att bidra till dessa processer.** I detta avsnitt anges särskilda åtgärder för utvalda drabbade kluster som kommissionen kommer att vidareutveckla, vid sidan av det arbete som redan pågår.

4.1. Naturliga ekosystem

Förutom att bevara den biologiska mångfalden tillhandahåller naturliga ekosystem livsuppehållande tjänster som sötvatten, livsmedel och biomaterial, koldioxidbindning, kontroll av mark- och kusterosion, förebyggande av översvämningar och torka och en nedkylande effekt i tätbefolkade stadsområden. Mer än hälften av världens totala BNP beräknas vara måttligt eller mycket beroende av naturen och den biologiska mångfalden. Friska ekosystem är självbalanserande, men ekosystemen kan också snabbt kollapsa om kritiska tröskelvärden överskrids. Den mest omedelbart skadliga effekten kommer att påverka livsmedelstryggheten, lokalsamhällena och de ekonomiska sektorer som är mest beroende av en frisk natur. För att bevara och återställa ekosystemen och de tjänster som de tillhandahåller måste omkring 30–50 % av jordens mark, sötvatten och hav bevaras på ett effektivt och rättvist sätt³⁶.

³⁵ COM(2023) 161.

³⁶ IPCC AR6. <https://www.ipcc.ch/assessment-report/ar6/>

Framtidssäkrade naturbaserade lösningar kan vara kostnadseffektiva och öka resiliensen och bör vara det första valet för klimatanpassning när det är möjligt. För att kunna hantera klimatriskerna effektivt sätt måste ekosystemen skyddas och förvaltas på ett heltäckande sätt, och bedömningar av välstånd och ekonomisk verksamhet bör till fullo inbegripa naturkapital³⁷ med hjälp av aktuella metodiska framsteg. Genomförandet av fågel- och habitatdirektiven och framtagningen av de nationella restaureringsplanerna enligt den kommande förordningen om restaurering av natur bör säkerställa synergier med klimatesiliens. För att stödja klimatanpassningen i skyddade områden kommer kommissionen att uppdatera riktlinjerna om Natura 2000 och klimatförändringar.

Det krävs mer arbete för att förhindra större skogsstörningar och förbättra beredskapen inför dem. Kommissionen kommer att använda unionens civilskyddsmekanism för att främja förebyggandet av skogsbränder, och de föreslagna förordningarna om en övervakningsram för resilienta europeiska skogar och för skogsodlingsmaterial, samt beakta klimatbelastningen när den uppskattar koldioxidsänkornas potentiella bidrag till EU:s nettonollutsläppsmål.

Medlemsstaterna måste förbättra de marina ekosystemens hälsa. Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att på bästa sätt utnyttja ramdirektivet om en marin strategi, förordningen om restaurering av natur, och handlingsplanen för marina ekosystem³⁸ för att öka resiliensen och bevara mångfalden i alla marina ekosystem, i syfte att upprätthålla deras produktiva kapacitet att tillhandahålla livsmedel, material och ekosystemtjänster. Åtgärder inom ramen för EU:s uppdrag för att återställa hav och vatten³⁹ bidrar till ett brett spektrum av sådana lösningar. För att säkerställa ett hållbart fiske i ett föränderligt klimat bör synergier mellan den gemensamma fiskeripolitiken och miljölagstiftningen, vilket föreslås i pakten för fisket och haven, utnyttjas fullt ut för att säkerställa livsmedelstrygghet och försörjning för fiskare och kustsamhällen.

De huvudsakliga inslagen i ett klimatresilient landskap måste hanteras samtidigt för att bevara landskapets kapacitet att minska risken för torka, översvämningar, stormar, skogsbränder eller erosion tillsammans med tillhandahållandet av övriga ekosystemtjänster. Landsbygden står för merparten av EU:s mark och silotänkandet kring mark-, vatten- och skogsförvaltning i samma område har nått sina gränser. Det behövs en heltäckande och integrerad strategi för att se till att ekosystem över stora områden kan hantera de multipla hoten. För att stödja den bästa användningen av befintliga planeringsdokument och i synergi med medlemsstaternas planer för fysisk planering och restaurering av natur kommer kommissionen, i samarbete med medlemsstaterna, att utarbeta riktlinjer för utvecklingen av resilienta landskap som kan mildra klimatförändringarnas konsekvenser.

4.2. Vatten

Vatten är en viktig resurs som redan är pressad i många delar av Europa på grund av strukturell misskötsel, ohållbar markanvändning, hydromorfologiska förändringar och föroreningar.

³⁷ Dasgupta, P (2021), *The Economics of Biodiversity: The Dasgupta Review*, London: HM Treasury; <https://www.worldbank.org/en/publication/changing-wealth-of-nations>

³⁸ COM(2023) 102 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A52023DC0102>.

³⁹ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe/restore-our-ocean-and-waters_sv

Klimatförändringarna förvärrar dessa belastningar och ökar de vattenrelaterade riskerna i form av mer frekvent eller långvarig torka eller extrem nederbörd. Dessa kommer att förvärras i framtiden och större delar av Europa kommer att påverkas av vattenstress, liksom en allt större risk för extrem torka (som sträcker sig över stora regioner och pågår flera år), skogsbränder, fler översvämningar och stigande havsnivåer som ökar risken för kustöversvämningar och stormar, kusterosion och inträngning av saltvatten.

I den europeiska klimatriskbedömningen betonas att de vattenrelaterade riskerna sträcker sig över alla huvudsektorer som tas upp i detta meddelande och att allvarliga översvämningar, torka och skogsbränder håller på att bli ett hälsohot och en återkommande orsak till sociala, miljömässiga och ekonomiska förluster. Dessa risker kan uppstå i flera olika former, bland annat som torka som kan påverka stora områden under långa perioder, med negativa konsekvenser för vegetabilieproduktionen, livsmedelstryggheten, dricksvattenförsörjningen och energiproduktionen eller vattenvägar användbarhet, och som förvärrar risken för skogsbränder, liksom risker för kritisk infrastruktur, ekonomisk verksamhet och människors hälsa till följd av översvämningar och mer generellt ökad konkurrens om vattenresurser mellan sektorer och användningsområden, inbegripet den potentiella risken för konflikter inom och mellan medlemsstaterna om gränsöverskridande vattenresurser. Den europeiska klimatriskbedömningen visar att kostnaderna för ett otillräckligt eller försenat genomförande av integrerad vattenförvaltning kommer att vara oöverkomliga. Uppskattningsvis uppgår kostnaderna för torka till 9 miljarder euro per år och för översvämningar till mer än 170 miljarder euro totalt sedan 1980.

Att skydda och återställa vattnets kretslopp, främja en vattensmart ekonomi i EU och skydda en högkvalitativ, överkomlig och tillgänglig sötvattenförsörjning för alla är avgörande för att säkerställa ett vattenresilient Europa. För att uppnå vattenresiliens måste vi främja vår gemensamma förmåga att förvalta och använda vatten på ett mer flexibelt sätt med tanke på den snabbt föränderliga och delvis oförutsägbara geopolitiska, ekonomiska, samhällseliga och miljömässiga utvecklingen. _Vattnet måste förvaltas och den mänskliga efterfrågan måste anpassas till den nya och knappare tillgången.

Med tanke på den grundläggande roll som vattnet spelar för våra liv och som en ekonomisk insatsvara kommer kommissionen att utföra en omfattande inventering av alla vattenaspekter, på grundval av resultaten av de pågående bedömningarna av förvaltningsplanerna för avrinningsdistrikt och planerna för hantering av översvämningssrisker samt av de marina åtgärdsprogram som medlemsstaterna har inrättat, och på grundval av denna bedöma behovet av åtgärder.

4.3. Hälsa

Klimatförändringarna påverkar människors hälsa. Mellan 60 000 och 70 000 förtida dödsfall tillskrevs värmeböljan 2022 enbart i Europa. Prognoserna visar på en kraftig nettoökning av den temperaturrelaterade dödligheten redan i mitten av århundradet⁴⁰. Genom kontinuerlig uppvärmning och extrema väderhändelser kan klimatförändringarna bidra till eller förvärra

⁴⁰ Det interaktiva verktyget EXHAUSTION: <https://www.exhaustion.eu/>

icke-överförbara sjukdomar, som orsakar omkring två tredjedelar av alla dödsfall i Europa. EU:s initiativ för icke-smittsamma sjukdomar ”Healthier together”⁴¹ hjälper medlemsstaterna att vidta lämpliga förebyggande åtgärder.

Arbetsproduktiviteten kommer att sjunka och arbetstid riskerar att gå förlorad om inte verksamma anpassningsåtgärder vidtas. Individuell och regional sårbarhet och vilken åtgärd som är lämpligast beror på faktorer som beredskapsnivå, urbaniseringsgrad, åldersstruktur eller samtidig exponering för luftföroreningar. Såsom konstateras i meddelandet om en övergripande strategi för psykisk hälsa⁴² påverkar klimatkrisen i hög grad den psykiska hälsan.

Förekomsten av klimatkänsliga infektionssjukdomar kommer att öka, där sjukdomar som West Nile-viruset, denguefeber och chikungunya blir endemiska i delar av Europa och livsmedelsburna och vattenburna patogener sprider sig lättare. I de flesta fall finns det dock få effektiva medicinska motåtgärder för att hantera dessa sjukdomar, eller så har de ännu inte utvecklats. Extrema vädermönster kan också leda till spridning av resistenta bakterier och ökad genöförföring, vilket leder till fler infektioner med resistenta bakterier.

Dessa och andra risker kommer att sätta ytterligare press på de redan ansträngda hälso- och sjukvårdssystemen, hälso- och sjukvårdspersonalen och hälsobudgetarna. De primära lösningarna finns i strategier som kan minska sårbarheter och begränsa människors utsatthet. Hälso- och sjukvårdspersonal och byggnader som är direkt utsatta för klimatrisker bör förvaltas på lämpligt sätt. För att ytterligare stärka sina åtgärder och genomföra de mål och åtaganden som anges i Budapest- och COP28-deklarationerna⁴³ om klimat och hälsa kommer kommissionen att göra följande:

Intensifiera åtgärderna för att se till att arbetstagare som utsätts för klimatrisker skyddas på lämpligt sätt. I samband med översynen av arbetsmiljölagstiftningen, som skyddar arbetstagare från alla yrkesrisker, inklusive de risker som hör ihop med förhöjda omgivningstemperaturer och värmestress, kommer kommissionen att överväga behovet av fler åtgärder för att skydda arbetstagare mot klimatrisker, även med utgångspunkt i befintliga riktlinjer och verktyg⁴⁴. Kommissionen har inrättat en ny dialog med berörda parter⁴⁵. Europeiska arbetsmiljöbyrån (EU-Osha) stärker framsynen om kopplingen mellan klimat och arbetsmiljö⁴⁶ och kommer att inleda ett projekt 2025 för att förbättra klimatreiliensen på arbetsplatserna.

Stärka Europeiska observatoriet för klimat och hälsa, som bidrar till att förbereda lokala och nationella hälso- och sjukvårdssystem på klimatförändringarna, bygga upp ytterligare kapacitet, stärka mekanismerna för övervakning och tidig varning, utbilda hälso- och sjukvårdspersonal samt främja evidensbaserade anpassningslösningar och hälso- och sjukvårdsinsatser.

⁴¹ https://health.ec.europa.eu/non-communicable-diseases/healthier-together-eu-non-communicable-diseases-initiative_en?prefLang=sv

⁴² COM(2023) 298 final, https://health.ec.europa.eu/publications/comprehensive-approach-mental-health_en?prefLang=sv

⁴³ Deklarationen från den sjunde ministerkonferensen för miljö och hälsa (<https://www.who.int/europe/publications/i/item/EURO-Budapest2023-6>), COP28, Deklarationen om klimat och hälsa från Förenade Arabemiraten (<https://www.cop28.com/en/cop28-uae-declaration-on-climate-and-health>).

⁴⁴ https://osha.europa.eu/sites/default/files/Heat-at-work-Guidance-for-workplaces_SV.pdf.

⁴⁵ Arbetsgruppen för klimatförändringar och arbetsmiljöfrågor vid den rådgivande trepartskommittén för arbetsmiljöfrågor.

⁴⁶ Framtidsstudien *OSH implications of future climate change-related developments and crises* (som inleddes 2024).

Stärka övervaknings- och insatsmekanismerna för klimatrelaterade hälsohot genom att genomföra förordningen om allvarliga gränsöverskridande hot mot människors hälsa, genom att koppla samman systemet för tidig varning och reaktion med andra varningssystem (t.ex. för klimat- och vädervarningar) för att underlätta en samordnad hantering av hälsorisker. EU:s nya arbetsgrupp för hälsa kommer att stödja insatser på EU-nivå i samband med allvarliga hälsohot, däribland klimatrelaterade händelser.

Stärka den gränsöverskridande mobiliseringen av medicinsk personal och patientöverföring, bland annat genom att utveckla en ram för att stödja medlemsstater med överbelastad hälso- och sjukvård.

Säker tillgång till och utveckling av kritiska medicinska motåtgärder. Stigande temperaturer och mer vanligt förekommande extrema väderhändelser kan störa tillverkningen eller begränsa tillgången till råvaror. Klimatrelaterade förändringar i sjukdomsmönster kan också leda till oväntad ökning av efterfrågan på vissa läkemedel, eller skapa efterfrågan på helt nya produkter, överbelasta befintliga försörjningskedjor eller kräva investeringar i nya försörjningskedjor. För att minska sårbarheterna kommer kommissionen att bedöma de relevanta riskerna och vidareutveckla strategiska lager för viktiga motåtgärder. Inom ramen för Horisont Europa och programmet EU för hälsa har kommissionen stöttat utvecklingen av nya vaccin och behandlingar mot försummade tropiska och framväxande smittsamma sjukdomar. Detta har till exempel möjliggjort de senaste framstegen när det gäller ett vaccin mot chikungunyaviruset.

4.4. Livsmedel

Livsmedelsförsörjningen i EU utsätts i allt högre grad för klimatrisker, både när det gäller jordbruksproduktion, särskilt i Sydeuropa, fiske och vattenbruk, liksom livsmedelsbearbetning och internationella försörjningskedjor. Klimatförändringarna påverkar livsmedelstrygghetens fyra pelare på kort, medellång och lång sikt: tillgänglighet, åtkomst, användning och stabilitet. Den samverkar med många andra drivkrafter för livsmedelstrygghet på flera olika sätt, t.ex. vattenstress, överskott av näringsämnen, markhälsa, kost och hälsa. Livsmedelsproduktionen löper särskild risk att drabbas av översvämningar, värmeböljor, torka, ökad press från skadedjur och sjukdomar samt förlust av biologisk mångfald, markförstöring och förändrad fiskvandring.

För jordbrukare kommer värmen att försvåra utomhusarbetet. Förändrade odlingszoner kommer att sätta press på urvalet av grödor och öka andelen grödor som misslyckas, samtidigt som priserna på insatsvaror och de globala marknadernas instabila karaktär kommer att begränsa slutresultatet. För fiskare kan ytterligare belastning från klimatförändringar, eutrofiering och förurning av havet leda till att fiskbeståndens produktivitet minskar, vilket leder till mycket mindre fångster utöver att vissa bestånd har överfiskats. Med försörjningsmöjligheter och hållbarheten i EU:s livsmedelsproduktion i riskzonen kommer skapandet av alternativa anpassningsåtgärder på jordbruksföretags- eller fiskerivå inte att vara tillräckliga, utan dessa måste kompletteras med lämpliga stödåtgärder för att möjliggöra en omställning till ett resilient jordbruk och fiske. Sådana stödåtgärder bör också säkerställa att konsumenterna har tillgång till hälsosamma och hållbara livsmedel till överkomliga priser, och bör garantera en hållbar inkomst till jordbrukare.

Även om EU:s livsmedelsimport ännu inte är särskilt hotad kan simultana misslyckade skördar i flera av världens livsmedelsproducerande regioner eller inom det storskaliga fisket driva upp

livsmedelspriserna i EU (eftersom EU-producenter säljer till globala priser) och därmed påverka konsumenternas köpkraft och äventyra livsmedelstryggheten och en överkomlig hälsosam kost för de fattigaste hushållen i EU. Även om detta ännu inte sker på systemnivå löper livsmedelssäkerheten redan en högre risk till följd av patogener som gynnas av värme och andra patogener.

Tekniska framsteg, förbättrad jordbruksförvaltning och en kontinuerlig anpassning av jordbruksmetoderna har bidragit till klimatanpassning på kort sikt. EU-strategin för klimatanpassning och den gemensamma jordbrukspolitiken har möjliggjort anpassningsåtgärder, men det finns begränsade belägg för strukturell beredskap inför klimatrelaterade katastrofer. Dessutom kan en bättre användning av genetisk mångfald och icke-skadliga växtgenetiska resurser för anpassning till och resiliens mot klimatförändringar hjälpa jordbrukare och markförvaltare att hantera klimatriskerna. Förslaget till förordning om växter som framställts med vissa nya genomiska metoder och därav framställda livsmedel och foder⁴⁷ kan stödja sådana lösningar.

Framtidssäkringen av EU:s livsmedelsproduktion kommer att vara en prioriterad fråga för kommissionen. Kommissionen kommer att fortsätta att samarbeta med medlemsstaterna för att dra nytta av den fulla potentialen i den gemensamma jordbrukspolitikens strategiska planer för att förbättra klimatesiliensen och säkerställa en mer utbredd användning av riskhanteringsverktyg. Eftersom markförstöringen utgör ett stort hot mot vår livsmedelsproduktion kommer kommissionen i samarbete med medlemsstaterna att stärka övervakningen av markhälsan. Jordbrukarnas bidrag till skyddet av ekosystemtjänsterna bör värderas högre. Kommissionen kommer också att genomföra en studie om anpassning inom jordbruket, som ska slutföras i slutet av 2025.

Uppvärmningen och förurningen av havet, inklusive det ökade antalet värmeböljor till havs och allt fler områden med låga syrenivåer, förändrar redan artsammansättningen och påverkar fiskbestånden som rör sig mot djupare vatten och mot polerna. Detta kommer att skapa obalanser mellan de fastställda kvoterna och faktiska fiskemöjligheterna. Den gemensamma fiskeripolitiken bör integrera klimatförändringarnas konsekvenser. I fiskbeståndsprognoserna måste hänsyn tas till klimatförändringarnas eventuella framtida konsekvenser och fiskeförvaltningsmetoderna bör kunna stå emot mot framtida ekologiska förändringar. Uppdateringarna av Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden bör fullt ut integrera klimatrisker i sitt stöd till hållbara fiske- och vattenbruksmetoder som bygger upp resiliens.

4.5. Infrastruktur och bebyggd miljö

Infrastrukturtillgångar löper betydande risk att drabbas av översvämningar, skogsbränder, höga temperaturer och andra extrema händelser, vilket kan leda till omfattande skador. Om samhällena förlorar tillgång till energi, transport och kommunikation kan de lätt slitas isär. I nuläget finns det inga tillförlitliga bedömningar av hur pass väl EU:s infrastruktur kommer att fungera under de föränderliga klimatförhållandena. Kritisk infrastruktur och byggnadsbestånd åldras snabbt. Med tanke på bristen på kunskap och vad som uppfattas som oöverkomliga kostnader har medlemsstaterna svårt att planera och inleda storskaliga insatser för

⁴⁷ COM(2023) 411 final.

infrastrukturanpassning, även om skadorna från en enda katastrof kan omfattas av flera av de tillgängliga EU-infrastrukturfonderna.

EU:s mål att öka renoveringstakten och minska ekonomins koldioxidutsläpp utgör möjligheter att förbättra klimatesiliensen. Utformningen av den bebyggda miljön avgör vilken resiliens byggnaderna själva, och de som använder dem, har. Samfördelarna med klimatsäkring av bostäder i form av överkomliga priser, en hälsosammare levnadsmiljö och förbättrad energieffektivitet bör maximeras. Det behövs fler sektorsspecifika lösningar, utöver en ordentlig övergripande tillsyn över systemrisker med koppling till infrastruktur och dess belägenhet genom fysisk planering.

Infrastrukturstandarderna måste stärkas. Kommissionen kommer att be de europeiska standardiseringsorganisationerna att integrera klimatanpassning och klimatesiliens i de europeiska standarderna för utformning av infrastruktur med en livscykel på mer än 30 år, t.ex. kraftverk eller järnvägar. Dessutom kommer kommissionen att be de europeiska standardiseringsorganisationerna att utveckla nya standarder för klimattjänster.

Den planerade uppdatering av standarderna (Eurokoderna⁴⁸) för byggnader som anger minimikraven för strukturell utformning i EU från och med 2026 kommer att göra det obligatoriskt att beakta framtida klimatriskers påverkan på byggnadsstrukturer. Kommissionen håller på att genomföra pilotstudier och kommer att ta fram riktlinjer för medlemsstaterna om användningen av fritt tillgängliga uppsättningar av klimatdata för att definiera den förväntade klimatbelastningen på deras territorium.

Den nya europeiska Bauhausfestivalen i april 2024 utgör ett viktigt tillfälle att föra en dialog med olika delar av byggindustrin för att främja en bättre integrering av klimatanpassning och klimatesiliens inom den sektorn.

All transportinfrastruktur hotas av klimatförändringarna. Det finns dock en brist på kunskap i EU när det gäller den europeiska transportinfrastrukturens resiliens mot klimatförändringarnas konsekvenser sett till riskexponering, anpassningsbehov och lösningar samt investeringsbehoven för att hantera dem. Kommissionen kommer att stödja klimatriskbedömningar och klimatsäkring genom sina reviderade riktlinjer för utvecklingen av det transeuropeiska transportnätet (TEN-T). Den har inlett en studie⁴⁹ om TEN-T:s klimatesiliens som ett första steg för att ta itu med den identifierade kunskapsbristen och fastställa anpassningsbehov och investeringsprioriteringar.

Klimatriskplaneringen måste stärkas inom energisektorn. Klimatförändringarna leder till större risker för energitryggheten, särskilt större risker för elavbrott som beror på värme, skogsbränder, torka och översvämningar som påverkar efterfrågetoppar och påverkar produktionen, lagringen, transporten och distributionen. Det är få medlemsstater som i sina utkast till uppdaterade nationella energi- och klimatplaner har inkluderat detaljerade planer för att koppla anpassningen till klimatförändringarna till resiliensen hos deras energisystem. Kommissionen kommer att titta på hur klimatrisker kan integreras på ett bättre sätt, till exempel i samband med den pågående översynen av förordningen om styrningen av energiunionen och klimatåtgärder. Med avstamp i de nationella beredskapsplanerna inom elsektorn kommer

⁴⁸ <https://eurocodes.jrc.ec.europa.eu/2nd-generation/second-generation-eurocodes-what-new>.

⁴⁹ Schade, W., Khanna, A.A., Mader, S., Streif, M., Abkai, T., de Stasio, C., Thiery, W., Deidda, C., Maatsch, S., Kramer, H. (2023): *Support study on the climate adaptation & cross-border investment needs to realize the TEN-T network*. Rapport på Europeiska kommissionens vägnar (kommande).

kommissionen också att överväga att inleda en dialog om klimatrisker med utvalda intressenter inom energisektorn och uppmanar berörda aktörer (t.ex. elsektorn) att lägga fram förslag.

4.6. Ekonomi

Varje klimatförändringsrelaterad katastrof kommer att innebära ytterligare påfrestningar på ekonomin, på grund av förlorad produktivitet och dödsfall, direkta skador, minskad tillväxtpotential och press på offentliga budgetar. När investeringen omdirigeras för ombyggnad efter skador minskar det belopp som finns tillgängligt för produktiva investeringar. Det kan vara svårt att förstå hur det finansiella systemets olika delar samverkar, och klimatriskerna kan driva befintliga sårbarheter över kritiska tröskelvärden för dessa system. De statliga budgetarna är den främsta finansieringskällan för dessa risker, men dessa är redan ansträngda på grund av höga skuldsättningsnivåer. De implicita åtagandena i samband med klimatrisker skulle kunna äventyra medlemsstaternas finanspolitiska stabilitet och hållbarhet. Riskerna för EU:s ekonomi kan vara betydande⁵⁰.

EU:s ekonomiska säkerhet är också utsatt för klimatrisker i försörjningskedjorna, särskilt när det gäller läkemedel och halvledare. Med tanke på de befintliga data- och kunskapsluckorna är det inte uteslutet att klimatrelaterade risker för närvarande är underprissatta. Detta kan skapa osammanhängande reaktioner på marknaden, till exempel när extrema händelser inträffar eller sannolikt kommer att inträffa. Försäkringsskyddet för klimatexponerade tillgångar och egendomar är lågt i EU, med betydande skillnader mellan medlemsstater och klimatrelaterade faror, och kommer sannolikt att sjunka ännu mer i takt med de stigande premierna när klimatrelaterade händelser inträffar allt oftare och blir allt allvarligare. Det pågår ett omfattande arbete kring de olika hållbarhetsriskerna, särskilt inom EU:s strategi för hållbar finansiering och klimatesiliensdialogen, som syftar till att överbrygga klimatskyddsklyftan på försäkringsområdet⁵¹.

EU har redan vidtagit betydande åtgärder för att mobilisera globala klimatåtgärder och handeln. Handelsministrarnas klimatkoalition⁵², som inrättats och leds av unionen tillsammans med Ecuador, Kenya och Nya Zeeland, återspeglar ett växande erkännande bland regeringarna av de gemensamma intressena vid skärningspunkten mellan klimat och handel för att öka det bidrag som handeln och handelspolitiken kan ge till klimatåtgärderna. EU:s bilaterala handelsavtal kan fungera som viktiga plattformar för att samarbeta med handelspartner om klimat- och miljöåtgärder⁵³.

Klimatrelaterade risker utgör en stor fara för resiliensen hos företagen i EU, särskilt små och medelstora företag. Klimatrisker påverkar små och medelstora företags tillgång till finansiering, deras kapitalkostnader och deras förmåga att betala tillbaka skulder⁵⁴. Nästan hälften av EU:s företag är oroad över naturrelaterade risker, men ändå har eller planerar mindre än en tredjedel

⁵⁰ SWD(2024) 63 final, https://climate.ec.europa.eu/document/download/768bc81f-5f48-48e3-b4d4-e02ba09facal_en.

⁵¹ Rapporten om klimatesiliensdialogen beräknas vara klar till sommaren 2024.

⁵² <http://www.tradeministersonclimate.org/>.

⁵³ COM(2022) 409 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A52022DC0409>.

⁵⁴ Barbaglia, L., Fatica, S. och Rho, C., *Flooded credit markets: physical climate risk and small business lending*, Europeiska kommissionen, 2023, JRC136274.

av företagen att investera för att minska effekterna av sådana risker⁵⁵. Såsom anges i EU:s strategi för små och medelstora företag är det viktigt att stödja små och medelstora företag så att dessa kan förstå och minska miljöriskerna⁵⁶. Som ett led i genomförandet av den europeiska strategin för ekonomisk säkerhet⁵⁷ kommer kommissionen också att beakta klimatrisker. Åtgärderna i stödpaketet för små och medelstora företag⁵⁸, som bland annat syftar till att göra det lättare för dessa företag att få tillgång till hållbar finansiering och samtidigt minimera den administrativa bördan, hjälper också EU-företag att behålla sin konkurrensställning och potentiellt vara först och leda marknadsutvecklingen inom segment som bidrar till uppbyggnad av klimatresiliens. Det handlar både om stöd till samhället och om att säkra en betydande andel av den globala marknaden för klimatresiliens, riskhanteringsteknik och informationssystem. För att förbättra systemresiliensen i EU:s försörjningskedjor kommer kommissionen att undersöka möjligheterna att beakta fysiska klimatrisker i samband med övervakningen av sårbarheter i försörjningskedjan.

Det finns ett tydligt behov av att stärka den finanspolitiska hållbarheten. Den preliminära överenskommelsen om en ny ram för ekonomisk styrning förväntas stärka de offentliga finansernas hållbarhet och främja tillväxt genom reformer och investeringar, inte minst för gemensamma EU-prioriteringar som klimatomställningen⁵⁹. Arbete pågår för att utveckla prognoser för klimatpåverkan på skuldållbarheten. Som en del av den preliminära överenskommelsen omfattar ändringarna av direktivet om nationella budgetramar klimatrelaterade rapporteringskrav i de nationella årliga och fleråriga budgetplanerna. Dessa bestämmelser omfattar historiska data om klimatrelaterade katastrofer och uppskattningar av de finanspolitiska riskerna till följd av klimatförändringarna. För att förbättra och integrera klimatriskbudgeteringen i de nationella budgetprocesserna är kommissionen beredd att stödja medlemsstaterna i deras utbyte av bästa praxis och tillhandahålla tekniskt stöd och utbildning. Uppskattningarna av investeringsbehoven för klimatanpassning håller på att finslipas⁶⁰ och kommissionen kommer också att samarbeta med medlemsstaterna för att fylla dataluckorna, bland annat för att uppskatta nationella investeringsbehov för klimatanpassning. Kommissionen är beredd att stödja medlemsstaternas finansministerier som vill ha utbyten när det gäller deras roll i samordningen, utformningen och genomförandet av anpassningspolitiken.

Finansmarknadspolitiken måste inta en försiktig hållning gentemot klimatriskerna för att skydda den finansiella stabiliteten. EU:s strategi för hållbar finansiering syftar till att göra information om klimatrisker och andra miljörisker öppnare, och EU:s finansiella system säkrare. Kommissionen kommer att fortsätta att se till att alla relevanta risker återspeglas på lämpligt sätt i tillsynsregelverken, t.ex. i de nyligen överenskomna förslagen om Solvens II och kapitalkravsförordningen, som utgör grunden för att integrera klimatrisker i bank och försäkring. Kommissionen kommer att säkerställa ett snabbt genomförande.

⁵⁵ https://www.ecb.europa.eu/pub/economic-bulletin/focus/2023/html/ecb.ebbox202306_05~f5ec994b9e.en.html

⁵⁶ COM(2020) 103 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/sv/ALL/?uri=CELEX%3A52020DC0103>.

⁵⁷ JOIN(2023) 20 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A52023JC0020>.

⁵⁸ COM(2023) 535 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=COM%3A2023%3A535%3AFIN>.

⁵⁹ COM(2023) 240 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A52023PC0240>.

⁶⁰ Om man extrapolerar de enskilda ländernas skattningar till EU-nivå kan den årliga kostnaden för anpassning till klimatförändringarna ligga på mellan 15 miljarder euro och 64 miljarder euro per år (0,1–0,4 % av EU:s BNP) till 2030, med en medianskattning på omkring 21 miljarder euro (Världsbanken (kommande, 2024) *Investing in Resilience: Climate Adaptation Costing in a Changing World. Phase II study under Economics for Disaster Prevention and Preparedness: Prioritizing and Financing Resilient Investments*).

5. Nästa steg

Som en del av genomförandet av EU-strategin för klimatanpassning lyfter detta meddelande fram viktiga åtgärder som EU och dess medlemsstater måste vidta för att hantera de ökande klimatriskerna bättre, särskilt för att genomföra befintlig politik och klargöra riskägandet i förvaltningsprocesser. Det handlar om att ge ett kraftfullt och snabbt svar på den tydliga och brådskande risken för fler klimatkatastrofer.

I meddelandet betonas behovet av underlag för beslutsfattandet, som den europeiska klimatriskbedömningen, de senaste temperaturobservationerna, lägesrapporter och information om kostnaderna för klimatskador. Här betonas behovet av att använda all tillgänglig information fullt ut, för att ge underlag till beslut inom alla sektorer. Under de kommande åren bör beslutsfattare på alla förvaltningsnivåer proaktivt ta itu med klimatanpassningen med hjälp av redan befintliga verktyg, tekniker och andra medel. **Detta kräver att åtgärder samordnas på alla nivåer och att man tar fram en tydlig riktning framåt mot att förbättra beredskapen och resiliensen.**

Detta meddelande är inriktat på åtgärder inom Europeiska unionen, men innehåller också åtgärder som handlar om att utbyta och dela erfarenheter och information med EU:s partnerländer. De sektorer och åtgärder som omfattas av detta dokument är i stort sett i linje med de beslut avseende klimatanpassning som fattades vid partskonferensen för FN:s ramkonvention om klimatförändringar COP28 i Dubai. Kommissionen kommer proaktivt att inkludera relevanta ämnen i bilaterala dialoger, genom gröna allianser och gröna partnerskap samt i relevanta FN-forum och andra multilaterala forum (t.ex. G7, G20, OECD, WEF, WTO). Kommissionen kommer dessutom att undersöka möjligheten att organisera ett internationellt symposium om hantering av globala klimatrisker 2025, som samlar regeringsföreträdare, finansiärer och expertorganisationer från hela världen.

Kommissionen kommer att fortsätta att samarbeta med medlemsstaterna, allmänheten, företag och andra EU-institutioner för att förbättra EU:s och vårt samhälles resiliens och ekonomi. Tillsammans kan vi skydda våra medborgare och vårt välstånd.